

Права людини. Покоління прав людини. Механізми захисту прав та свобод людини і громадянина в Україні.

ПРАВО

Право	Свобода
<p>можливості, які держава повинна забезпечити для реалізації людини</p> <p><i>(наприклад, право на освіту і т.п.).</i></p>	<p>сфера автономії людини, певний простір, у який держава не має права втручатись</p> <p><i>(наприклад, свобода слова, свобода думки, свобода віросповідання).</i></p>

Покоління прав людини - класифікація прав і свобод людини відповідно до їх історичного розвитку та періодів становлення.

Перше покоління прав і свобод людини (тут і далі подаються назви прав людини за статтями з Конституції України):

- право на життя;
- право на свободу та особисту недоторканність, недоторканність житла;
- право на свободу пересування і вільний вибір місця проживання;
- право на свободу думки і слова;
- право на свободу світогляду і віросповідання;
- право брати участь в управлінні державними справами;
- право на свободу об'єднань;
- право на мирні збори, мітинги, походи і демонстрації, та інші.

Друге покоління прав і свобод людини:

- право на власність;
- право на працю;
- право на страйк для захисту своїх економічних і соціальних інтересів;
- право на відпочинок;
- право на соціальний захист;
- право на житло;
- охорону здоров'я;
- право на свободу творчості, та інші.

Третє покоління прав і свобод людини:

- права спільнот, груп, народів на:
 - право на власну національну культуру, мову, незалежну національну державу;
 - на користування спільним спадком людства;
 - на мир;
 - на здоров'я та безпечне довкілля;
 - на гуманітарну допомогу;
- права жінок;
- права дитини;
- та інші.

Четверте покоління прав і свобод людини:

- право людини на штучну смерть (евтаназію);
- право жінки на штучне запліднення і виношування дитини для іншої сім'ї;
- вирощування органів людини з її стовбурових клітин та ін.;
- право на зміну статі;
- право на трансплантацію органів;
- право на доступ до інтернету, та інші.

В Україні існує механізм захисту прав і свобод людини (органи, організації, до функцій яких віднесено правозахисну діяльність та конкретні шляхи захисту):

- Президент України (гарант прав і свобод людини і громадянина в Україні);
- Верховна Рада України (приймає закони, що захищають права людини);

- Уповноважений Верховної Ради з прав людини (здійснює парламентський контроль за дотриманням конституційних прав та свобод людини і громадянина) (омбудсмен);
- Уповноважений Президента України з прав дитини;
- органи виконавчої влади (міністерства, відомства, служби, установи);
- суди України;
- правоохоронні органи України (Національна поліція, прокуратура, Служба безпеки України);
- органи місцевого самоврядування;
- правозахисні громадські організації.

Міжнародні організації та установи, що опікуються захистом прав людини й їх відновленням у разі порушення:

- Європейський Суд з прав людини;
- Міжнародний Кримінальний Суд;
- Управління Верховного комісара ООН з прав людини;
- Комітет з прав дитини ООН;
- Дитячий Фонд ООН (ЮНІСЕФ), спеціалізована установа ООН;
- Міжнародні недержавні організації, що працюють у сфері захисту прав та інші.

Витяги з нормативно-правових актів

Стаття 55 Конституції України: Кожен має право після використання всіх національних засобів юридичного захисту звертатися за захистом своїх прав і свобод до відповідних міжнародних судових установ чи до відповідних органів міжнародних організацій, членом або учасником яких є Україна.

Практичні завдання

Завдання 1.

Ознайомтесь із графічним зображенням статей Конвенції ООН про права дитини. <https://www.unicef.org/ukraine/media/2601/file/Poster.pdf>

- Про які нові права та свободи ви дізналися ?
- Як ви думаєте, чому для дітей потрібно було окремо прописати саме такі статті ?

Завдання 2.

(Джерело: с. 83. – Наровлянський О. Д. Основи правознавства: підруч. для 9 кл. загальноосвіт. навч. закл. – К. : Грамота, 2022. – 176 с.)

Складіть розповідь про права людини, які ви реалізували / реалізовуєте в житті.

Завдання 3.

Перегляньте будь-яке із 40-ка відео-інтерв'ю з українськими дисидентами проєкту “Обличчя незалежності”

https://www.youtube.com/watch?v=uD_1xIfeRsE.

Плей-лист

https://www.youtube.com/channel/UCqPqzF14R6DfCHKmtLU_NHA/videos

З якими порушеннями прав людини стикнулись дисиденти ?

Завдання 4.

Онлайн-тренажер. Покоління прав людини

<https://learningapps.org/display?v=p11qyjwek22>

Рекомендовані джерела

Нормативно-правові документи

- Загальна декларація прав людини (10.12.1948)
- Конвенція ООН про права дитини (20.11.1989)
- Конституція України (28.06.1996)

Підручники, посібники

- Кишеньковий довідничок. Основи права. / Автори-упорядники Бармак М. В., Бармак О. Я. - Тернопіль : АСТОН, 2018. - 416 с.
- Наровлянський О. Д. Основи правознавства: підруч. для 9 кл. загальноосвіт. навч. закл. - Київ : Грамота, 2022. - 176 с.
- Ратушняк С. П. Основи правознавства : підруч. для 9 кл. загальноосвіт. навч. закл. - Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2022. - 272 с.
- Ремех Т. О., Пометун О. І. Основи правознавства : підруч. для 9 кл. загальноосвіт. навч. закл. - Київ : Літера ЛТД, 2022. - 176 с

Веб-ресурс

- Офіційна сторінка Уповноваженого Верховної Ради з прав людини. - Режим доступу: <https://ombudsman.gov.ua/>
- Офіційна сторінка. Офіс Генерального прокурора України. - Режим доступу: <https://gp.gov.ua/>
- Документуємо війні злочини Російської Федерації в Україні. - Режим доступу: <https://warcrimes.gov.ua/>
- Українська Гельсінська Спілка з прав людини. - Режим доступу: <https://helsinki.org.ua/>

- Центр громадянських свобод. - Режим доступу: <https://ccl.org.ua/European Court of Human Rights>
<https://www.echr.coe.int/Pages/home.aspx?p=applicants/ukr&c>

Онлайн-курс

- Онлайн-курс “Демократія: від теорії до практики” від EdEra.
Режим доступу: <https://demcourse.theworkademy.com/uk/#intros>
- Плей-лист відео
https://www.youtube.com/playlist?list=PL_zDp5rG6Hqspz9Y9gclCummqESxSzsMXI
- Онлайн-курс “Людина та держава. Правила гри” від EdEra.
Режим доступу: <https://courses.ed-era.com/courses/course-v1:EdEra+LAW101+law101/about>
- Плей-лист відео
https://www.youtube.com/playlist?list=PL_zDp5rG6HqsiF5-bLOpNczxACOSxv-2O
- Онлайн-курс “Європейський механізм захисту прав людини” від EdEra.
Режим доступу: <https://courses.ed-era.com/courses/course-v1:EdEra+HR101+hr101/about>
- Онлайн-курс “Європейський механізм захисту прав людини. Частина 2.” від EdEra.
Режим доступу: <https://courses.ed-era.com/courses/course-v1:EdEra+HR201+hr201/about>
- Онлайн-курс “Усе, що треба знати для забезпечення прав підлітків в Україні” від EdEra.
Режим доступу: <https://courses.ed-era.com/courses/course-v1:AFEW+1+2020/about>
- Плей-лист відео
https://www.youtube.com/playlist?list=PL_zDp5rG6HqvqbdS2zvoyITco-zOM7dA3
- Онлайн-курс “Права людини в освітньому просторі” від EdEra.
Режим доступу: https://courses.ed-era.com/courses/course-v1:EDERA_OSCE+HRE101+2019/about
- Плей-лист відео
https://www.youtube.com/playlist?list=PL_zDp5rG6Hqs30EqDs7aKmbJELTndZGUG

Відео

- Серія відеофільмів “Знайомство з судом”. - Режим доступу: <https://www.youtube.com/@Court988/videos>

Статті та інші посилання

- Юридичний захист прав людини // КОМПАС. Посібник з освіти з прав людини за участю молоді. - Режим доступу: <https://www.coe.int/uk/web/compass/legal-protection-of-human-rights>
- Українці активніше захищають свої права: результати опитування. Загальнонаціональне дослідження 2016-2020 рр. - Режим доступу: <https://pon.org.ua/novyny/8390-ukrayinc-aktivnshe-zahischayut-svoyi-prava-rezultati-opituvannya.html>